

**LÄNSRÄTTEN I
VÄRMLANDS LÄN**

Lars Överström

DOM
2009-01-22
Meddelad i
Karlstad

Mål nr
2087-08 E
Rotel 2

SÖKANDE

Netline Telecom AB, 556440-0702

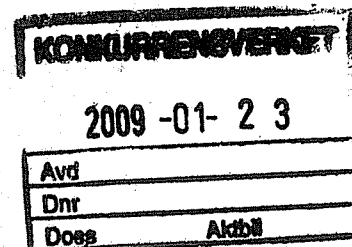
Ställföreträdare: Mikael Persson
Att. Netline
Lägatan 9
652 21 Karlstad

MOTPART

Karlstads kommun
Upphandlingsenheten
651 84 Karlstad

SAKEN

Offentlig upphandling (SFS 2007:1091), LOU

Netline Telecom AB (Netline) ansöker om överprövning av Karlstads kommuns upphandling av brandlarm (dnr 9336-08, område A). Netline yrkar i första hand att länsrätten ska förordna att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts, dels på så sätt att Netline jämlikt 12 kap. 3 § 3 st. LOU bereds tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av lämnade förklaringar, dels på så sätt att Netlines anbud utvärderas och i andra hand att upphandlingen, såvitt avser område A, ska göras om och anför bl.a. följande.

I upphandlingen ingick köp av mindre samt större brandlarmsanläggningar inklusive installation, service, support m.m. Upphandlingen, som genomfördes som selektiv upphandling var uppdelad på två områden, område A avseende inköp av anläggningar med ett värde upp till ca. 200 000 kr och område B avseende inköp av anläggningar med ett värde över 200 000 kr.

Netline ingav anbud avseende område A. Kommunen tillskrev Netline och förklarade att kommunen funnit att Netline lämnat ett onormalt lågt anbud samt beredde Netline tillfälle att inkomma med en förklaring till det inkomna anbudet. Netline inkom med förklaring. Kommunen fattade därefter tilldelningsbeslut i vilket angavs att det svar som Netline inkommit med inte befunnits tillfredsställande varför

Dok.Id 49174

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 568 651 12 Karlstad	Stora Torget	054-14 81 00 E-post: lansrattenivarmland@dom.se	054-14 81 30	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:00

kommunen förkastade Netlines anbud. Två andra anbudsgivare tilldelades ramavtal avseende område A.

Enligt de administrativa föreskrifterna (p. 2.4) ska anbud avges enligt visst svarsformulär. Enligt p. 2.5 ska utvärderingen såvitt avser område A viktas genom att pris väger 90 procent och kvalitet 10 procent. Prisdelen är sedan fördelad så att pris på referensanläggning viktas 50 procent, pris på timdebitering 40 procent och servicearbete 10 procent. Några materialpriser, utöver pris för referensanläggning, ska således enligt vad som framgår av förfrågningsunderlaget inte vara föremål för utvärdering.

I p. 3.0 - 3.9 specificeras närmare vad anbud ska innehålla och punkterna korresponderar med motsvarande punkter i svarsformuläret. Av intresse är p. 3.6 som anger att referensanläggning ska prissättas komplett installerad. Som framgår av svarsformuläret ska dels ingående material ("pris för anläggning"), dels arbetskostnad ("installationskostnad") anges, förutom totalpris, vilket utgörs av summan av de två föregående posterna. Vidare är p. 3.8 av intresse där det bl.a. anges att prislistor på material ska bifogas anbud. Detta får förstås som att här avses material som inte ingår i referensanläggningen. Det ska observeras att detta material inte ska ingå i utvärderingen enligt p. 2.6. Netline har lämnat anbud i enlighet med förfrågningsunderlaget och fyllt i svarsformulär.

Kommunen har i skrivelsen inte närmare preciserat i vilket avseende man begär en förklaring av Netlines anbud, annat än att man finner anbudet onormalt lågt. Netline har i sin förklaring redovisat varför man har valt den timdebiteringsnivå som anges i anbudet, nämligen att det är viktigt att ha en säker bas i sin verksamhet, samt att man beträffande det material som ingår i referensanläggningen fått ett förmånligt pris från sin materialleverantör. Förklaringsbrevet avslutas med att Netline anger att, för det fall ytterligare förtydliganden önskas, ombeds kommunen att kontakta Netlines verkställande direktör. Trots nämnda uppmaning har kommunen, och i strid med 12 kap. 3 § 3 st. LOU, underlåtit att bereda Netline tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna och i stället meddelat tilldelningsbeslut.

Kommunen har i tilldelningsbeslutet som skäl för att Netlines anbud förkastats angivit att det av Netline avgivna svaret inte bedömts som tillfredsställande. Vidare anförts: "Den prisbild som har offererats är inte i relevans med den prisspecifikation som lämnats och ej heller med de prislistor som lämnats för kommande projekt." Vad det är som kommunen finner otillfredsställande i förhållande till lämnat anbud och av Netline lämnade förklaringar kan inte anses framgå på ett tillräckligt tydligt sätt.

Karlstads kommun har i brutit mot bestämmelserna i LOU på följande punkter.

1. Netlines anbud är lågt, men inte onormalt lågt. Vad gäller timdebiteringar förekommer nivåer ner till ca 280 kr avseende el- och brandlarmsinstallationer. Kommunen har därför över huvud taget inte haft rätt att förkasta Netlines anbud.
2. Enligt 12 kap. 3 § 3 st LOU ska den upphandlande myndigheten ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna. Kommunen har i upphandlingen inte givit Netline tillfälle att yttra sig på angivet sätt.
3. För det fall Netlines anbud ska anses vara onormalt lågt har Netlines förklaringar till sitt anbud varit tillfredsställande.
4. De skäl som kommunen anger i tilldelningsbeslutet för att förkasta Netlines anbud är inte godtagbara och inte tydligt redovisade.

Karlstads kommuns brister innebär att Netline har lidit eller kan komma lida skada i den mening som avses i 16 kap. 2 § LOU genom att inte tilldelas den aktuella entreprenaden.

Karlstads kommun anför i svar bl.a. följande.

Efter genomgång av inkomna anbudshandlingar fann kommunen att Netlines anbud påtagligt skilde sig mot övriga anbud prismässigt medan tekniken var jämförbar med övriga anbud. Utvärderingen av anbuden gjordes av en arbetsgrupp bestående dels av personal från upphandlingsenheten och dels kvalificerade tekniker vilka alla är kunniga både på marknaden, tekniken och prisnivån på materiel och på arbete.

Förfrågningsunderlaget föreskrev att anbudet skulle innehålla tre delar; dels en prislista på relevant materiel, dels timpris på olika typer av arbete (installationsarbete, relationsritningsarbete, programmeringsarbete samt servicearbete) och dels det totala priset på en viss referensanläggning. Denna anläggning var en komplett larmanläggning till en förskola där anbudsgivarna utifrån givna förutsättningar skulle redovisa val av konstruktion/installation, materialval samt det totala priset på anläggningen. Referensanläggningen var alltså en anläggning som skulle gälla som riktlinje/jämförelse för kommande köp av anläggningar i denna storleksklass och typ. Ingående komponenter och teknik skulle gälla som jämförelse mot nya anläggningar. Priset skulle utgöra ett "budgeteringsunderlag" för kommande investeringar.

Samtliga anbudsgivare, utom Netline, har utformat sina anbud på efterfrågat sätt med en tydligt redovisad prisbild och vald teknik. Netlines anbud är påtagligt prisdumpad både i avseende på timlön som komponenternas pris. Lönerna ligger 40-60 procent lägre än övriga an-

budsgivare som i sin tur har en lönespridning som finns men är begränsad. Priset på referensanläggningens komponentdel offereras till totalt 18 300 kr. Vid summering av ingående komponenter enligt anbudets prisspecifikation ger det totalpriset 35 630 kr. Enbart ingående centralenhet betingar enligt bifogad ca-prislista ett pris om ca. 30 000 kr.

Det framgår inte klart av anbudet om Netline offererar referensanläggningens prisnivå för andra likvärdiga anläggningar under avtals-tiden. Kommunen har därefter, enligt föreskrifterna i LOU, frågat Netline om prisnivån i anbudet. Svaret innebär att timdebiteringen hade rabatterats kraftigt med anledning av befarad lågkonjunktur och att leverantören hade givit en stor engångsrabatt för komponenterna i referensanläggningen. Detta svar var inte tillfredsställande då det inte innehöll någon garanti för prisnivån för kommande beställningar. Med detta svar framgår klart att lämnad prisbild för referensanläggningen i anbudet är ett högt rabatterat engångsköp där både leverantören och Netline gör stora förluster. Det offererade priset på referensanläggningen bedöms därför inte relevant för den prisbild som kan komma att gälla för kommande köp under avtalsperioden. Svaret från Netline är tydligt på denna punkt. Det är mot denna bakgrund som kommunen avvisade Netlines anbud som trots lämnade förklaringar inte bedömdes tydligt.

Netline Telecom AB tillägger i yttrande bl.a. följande.

I Administrativa Föreskrifter p 2.4 anges att anbudet ska besvaras på och enligt bifogad svarsformulär. I p. 3.8 "Pris/Rabatter" anges att timdebiteringspriser ska lämnas på och enligt svarsformulär, att pris på för området specificerad referensanläggning ska lämnas samt att prislistor på material ska bifogas anbud. Det preciseras dock inte vilket material som avses. I svarsformuläret anges på s. 1 under "Begärda handlingar" bl.a. prisbild enligt nästa sida. På s. 2 ska fyllas i priserna för timdebitering och referensanläggning. Enligt p. 26 ska utvärdering ske av pris på referensanläggning, pris på timdebitering samt timdebitering för servicearbete. Däremot anges inte att någon utvärdering av prislistor för material ska ske, varför dessa över huvud taget inte ska beaktas vid utvärderingen.

Vad kommunen anger om tanken med hur referensläggningen skulle användas finns inte redovisad i förfrågningsunderlaget, vilket därför måste anses vara oklart och strida mot principen om tydlighet och transparens i LOU 1 kap. 9 §. Netline har utformat sitt anbud i enlighet med vad som föreskrivs i förfrågningsunderlaget. Netline har angivit ett timpris på 325 kr i sitt anbud. Netlines rörliga kostnader understiger klart denna nivå. Det kan därför inte vara fråga om ett onormalt lågt

pris i den mening som avses i LOU:s eller bakomliggande direktivs mening, även om priset är lägre än konkurrenternas priser.

Då det gäller referensanläggningen har Netline i sitt yttrande till kommunen angivit att man lyckats erhålla ett förmånligt pris för referensanläggningen från sin leverantör. Netline kommer därför inte att göra en förlustaffär i denna del och har lämnat ett objektivet godtagbart svar till kommunen.

Priserna för material som ska levereras efter den första referensanläggningen ska enligt förfrågningsunderlaget inte utvärderas och ska därför inte påverka utvärderingen. Dessa priser är därför något som kommunen inte får beakta då man beslutar om att förkasta ett anbud på grund av onormala priser, utan endast de priser som ingår i utvärderingen.

Karlstads kommun tillägger bl.a. följande.

Denna upphandling gäller en ramavtalsupphandling gällande larminstallationer. Avtalstiden är 3 - 4 år. Under denna tid ska kommunens olika verksamheter kunna avropa leverans av larminstallation successivt som behov uppkommer. Det är mot denna bakgrund som förfrågningsunderlaget har utformats. Installationen innefattar olika delar, först projektering sedan inköp samt slutligen montage och avprovning av funktion. För att en beställare ska kunna bilda sig en omfattning om ett färdigt resultat och dess kostnader har infordrats pris på en referensanläggning i form av komplett larminstallation i en "standardförskola". Genom detta förfaringsätt kan en beställare få en uppfattning om omfattning och pris på en larmanläggning som är vanligt förekommande i kommunen. Den konkreta beställningen inom tecknat avropsavtal underlättas härvid.

Efter att ha tagit del av Netlines yttrande förstärks kommunens uppfattning att det var rätt att diskvalificera Netlines anbud på grund av osedvanligt lågt pris. Netline uppfyller inte kravet i ramavtalsupphandlingen att anbudspriserna ska ligga till grund för de konkreta avropen under avtalsperioden. Det är ointressant att Netline i sitt anbud redovisar mycket låga priser därför att man fått extra rabatter av sina leverantörer så referensanläggningen kan ges ett extra lågt pris. Det är de gällande priserna under hela avtalsperioden som har betydelse. Det gäller både komponenter, mjukvara som arbetstid och tekniska lösningar/projektering. Netline anger att förfrågningsunderlaget inte innefattar något krav på att redovisa materialpriser. Detta är en villfarelse. Netlines anbud är inte användbart då det är ofullständigt, prisdumpat och innehåller ett pris på referensanläggningen som inte står i relation till den prissättning som sedan kommer att gälla under avtalsperioden. Kommunen beklagar att Netline har uppfattat förfråg-

ningsunderlaget på det sätt som man gjort. Övriga anbudsgivare har uppfattat det på det sätt, som kommunen avsett.

DOMSKÄL

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten enligt 16 kap. 2 § besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt ovannämnda bestämmelse i 1 kap. 9 § ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 12 kap. 3 LOU § får en upphandlande myndighet förkasta ett anbud om den finner att priset är onormalt lågt. Anbudet får dock förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar. Den upphandlande myndigheten ska ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna.

Länsrätten gör följande bedömning.

Netline har gjort gällande att kommunen brutit mot 12 kap. 3 § 3 st. LOU genom att inte ge Netline tillfälle att yttra sig över kommunens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de förklaringar Netline lämnat. Kommunen har inte invänt mot vad Netline anfört i denna del. Av handlingarna i målet framgår inte heller att Netline fått tillfälle att yttra sig i enlighet med vad som föreskrivs i LOU utan endast att Netline givits tillfälle att lämna förklaring till det låga anbudet. Länsrätten finner därför att kommu-

nen har brutit mot bestämmelserna i LOU i detta avseende. Denna brist får emellertid anses läkt genom att parterna argumenterat i denna fråga i länsrätten. Länsrätten finner således inte skäl att förordna om rättelse i detta avseende.

Fråga är då om kommunen, genom att förkasta anbudet, har brutit mot LOU. Enligt förfrågningsunderlaget skulle anbudet innehålla dels en prislista på relevant materiel, dels timpris på olika typer av arbete och dels det totala priset på en viss referensanläggning. Netline har i svar på kommunens förfrågan motiverat sitt låga pris med att om Netline räknar med en högre timdebitering än 350 kr/tim i anbudet är det stor risk att företaget tappar affärer och att beträffande eftermarknaden räknar Netline med att de installerade anläggningarna kommer att generera intäkter under en period av 10 - 15 år eller mer vad gäller service och ombyggnader och slutligen att Netline beträffande priset på referensanläggningen fått ekonomisk stöttning på detta objekt vilket möjliggör det pris som lämnats.

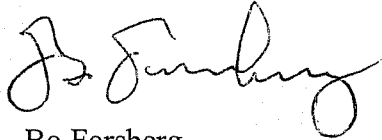
Upphandlingen avser brandlarm för successiva leveranser/installationer. Avtalsformen är ramavtal och avtalstiden är tre år med möjlighet till ett års förlängning. Detta innebär att kommunen under avtalstiden ska kunna avropa leveranser successivt allt eftersom behov uppkommer. Följaktligen ska anbudspriserna ligga till grund för de konkreta avropen under hela denna avtalsperiod. Netlines i sammanhanget låga prissättning kan, såsom den motiverats av Netline, inte kan anses ge en korrekt bild av det pris som kan komma att gälla under hela avtalsperioden. Länsrätten finner därför att Netline inte lämnat en godtagbar förklaring till det låga priset. Kommunens förkastande av Netlines anbud strider därför inte mot bestämmelserna i LOU. Länsrätten anser följaktligen att Netline inte visat att det lidit eller kan komma att lida skada. Länsrätten finner det inte visat att Karlstads kommun har åsidosatt de grundläggande principerna i LOU. Då det inte

heller i övrigt framkommit att Karlstads kommun brutit mot bestämmelserna i LOU ska Netlines begäran om överprövning avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår Netline Telecom AB:s begäran om överprövning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1B).

Bo Forsberg